

KOMMENTAR

En kuet statsminister

Per Borten imponerte med god hukommelse, snert og varme i Lund-høringen. Men det han sa om sin egen statsministertid var ikke så imponerende. Det virket som om både USA og deler av forvaltningen kuet ham.

- Jeg var ikke klar over omfanget av overvåkingen. Det var jo ikke så lett å få informasjon på den tiden. Offentlighetsloven var ikke vedtatt, sa Borten.

I dag virker et slikt utsagn helt forunderlig. Regjeringens sjef skal selvfølgelig få vite om alt vesentlig i sitt eget regjeringsapparat, uavhengig av hva offentligheten får vite. Slik var

det også den gang, men det fungerte åpenbart ganske dårlig.

Det er ikke like forunderlig å høre Borten beklage seg over det han oppfattet som USAs overhøyhet i Norge på en del områder. Mye av det har vi også hørt før.

- Du må huske på at vi var ganske små i dette (stormakts-) spillet, sa han ved en anledning.

Enkeltepisodene han gjenfortalte gjorde imidlertid inntrykk. Som for eksempel historien om den stakkars utenriksminister som ble sendt ned til et NATO-møte for å levere en offisiell protest mot det greske junta-styret. Han ringte midt på natten

hjem til Borten og lurte på om han ikke kunne få slippe å gjøre det offisielt. Det var så vanskelig.

Borten tvang ham den gangen, men fant det tydeligvis nytteløst å ta opp ting som han selv virkelig fant alvorlig, blant annet at han ikke fikk vite noe om U-2-operasjonene og heller ikke fikk noe varsel om invasjonen i Tsjekkoslovakia.

Når det gjelder denne hendelsen, gir statsministeren inntrykk av en NATO-allianse som bevisst var passivisert av USA. Dette er opplysninger som med stor fordel kunne vært satt inn i en bredere sam-

menheng av faghistorikere. Muligens var det ikke fullt så enkelt.

Dette betyr ikke at det var uinteressant å høre Borten. Han er jo selv en viktig del av historien. I går viste han også at han bedre enn de fleste klarer å levendegjøre den.

Det er synd at Haakon Lie har sagt nei til invitasjonen fra kontrollkomitéen. Da kunne vi fått enda mer levende historie.

Aslak Bonde

AP 22/6 -92

110706